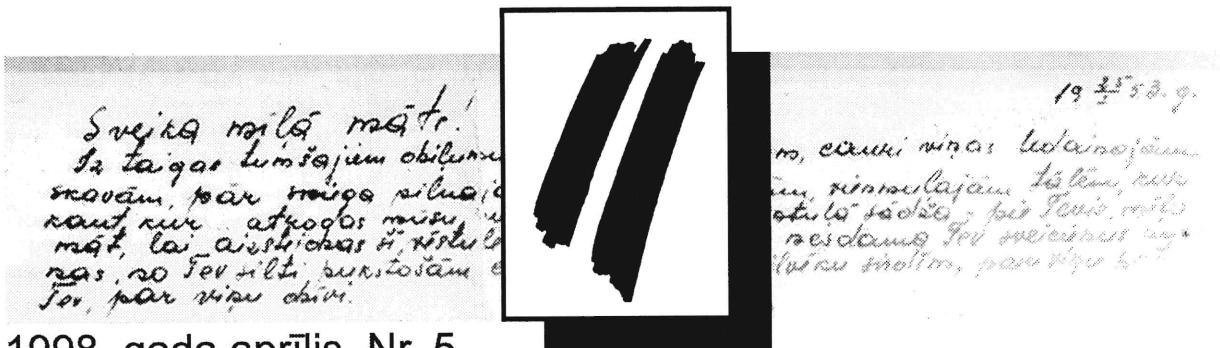

LATVIJAS 50 GADU OKUPĀCIJAS MUZEJA FONDS

1998. gada aprīlis, Nr. 5

APKĀRTRAKSTS

"OKUPĀCIJAS MUZEJA DARBS VELTĪTS
PIEMIŅAI, PATIESĪBAI, APSKAIDRĪBAI"

AKADEMIĶIS JĀNIS STRADIŅŠ

Atkal. Beidzot.

- Kas tie par klajumiem,
- ar krūmiem tik bieziem?
- Bezsaimnieku zeme...
- Kur saimnieki?
- Neatgriezās...
- Kur viņu bērni?
- Nepiedzima...

1949. gada 25. martā no Latvijas uz Sibīriju 33 ešelonos aizveda 42133 cilvēkus. Pēc tam „attīritajā” dzīves telpā bija varas vīru dzīres, tad sākās šīs telpas apgūšana - no visām Padomju Savienības malām uz Latviju plūda dažāda vecumu, interešu un tieksmu cittautiešu tūkstoši. Visa Latvija īstenībā bija kļuvusi par bezsaimnieku zemi. Kolhozus par saimniekiem saukt nevar. Nu arī kolhozi ir izzagtī un izputējuši. Citādi arī nemaz neverēja būt - tos cēla uz sazagtā. Tie, kas izsūtījumā izdzīvoja un atgriezās, bija pilnīgi zaudējuši tiesības uz savu zemi un mājām. Tagad jāsāk viss no gala. Atkal. Beidzot. Jau kuro reizi sākas cīkstēšanās ar krūmiem un nezālēm gan zemē, gan dvēselē. Tik daudz atmatu, tik daudz sagrautu pamatu. Un ikviens var pielikt savu roku. Arī no liela tāluma. No visām debesu pusēm. Arī ar labām domām. Zemei un tautībai svētību vēlot.

Jau tīrumi žūst. Pavasaris kā Lieldienu rīts. Trīc gaiss no cīruļu prieka. Un asara, kas tev, stāvot šīs zemes priekšā, norit, pazūd Dieva radības korī.

Anda Līce

Tikai SĀKUMA beigas

Ar šī gada 14. jūnija jaunākā posma atklāšanu Latvijas 50 gadu okupācijas muzejs varēs atskatīties uz 5 gadu darbību un pastāvēšanu. Sākot ar pašu pirmo posmu 1993. gadā, kas atklāja Baigā gada notikumus, turpmākos četros gados tika parādīti 42 gadi no 50, respektīvi 51 gada okupācijas vēstures. Jaunākais un pēdejais posms aptvers laiku no 1982. gada līdz 1991. gadam, kad Latvija atguva savu neatkarību. Tā būs sasniegts mērķis, ko nosraudām, darbu sākot 1993. gada pavasarī. Tomēr to nevaram uzskatīt par darba beigām. Drīzāk tās ir tikai darba sākuma beigas. Mums tagad stāv priekšā muzeja ekspozīcijas pilnveidošana un pastāvīga uzlabošana. Vēstures ainu iedzīvināšanai ekspozīciju papildināsim ar video filmām/chronikām un videolecībām. Ir nepieciešami jauni dokumenti, fotogrāfijas, piemiņas lietas un relikvijas, lai aizpildītu vēl daudzus tā laika vēstures robus un vizuāli stiprinātu mūsu saites ar aizgājušiem gadiem un okupācijas upuriem.

Piecu gadu pastāvēšanas laikā muzejs ir arī iesācis efektīvu Izglītības programmu, iesaistot arvien vairāk Latvijas skolu, skolotāju, skolu jaunatni un sabiedrību. Arī tur darba lauks ir plašs un mēs stāvam tikai vagas sākumā.

Muzeja vadība un darbinieki jūt atbildību pret okupācijas upuriem, pret Latvijas tautu un valsti un turpina uzsākto darbu: mēs centīsimies parādīt Latvijas 50 gadu okupācijas vēsturi visā pilnībā; atcerēties un godbījībā pieminēt to trešo daļu Latvijas tautas, kuru padomju un nacistu okupācijas varas noslepkavoja, deportēja vai aizdzina trimdā; uzsvērt Latvijas valsts starptautiskās tiesības un saglabāt nākamām paaudzēm okupācijas relikvijas un liecības.

Vai kā dzejniece Vizma Belševica mums atgādina poēmā "Indriķa Latvieša piezīmes uz Livonijas hronikas malām":

*"Visaugstākais no manu tēvu godiem-
Pa stāvu liesmu uzkāpt debesīs
Un izkliegt netaisnību, kurā mana tauta
Ar dzelzi kvēlojošu nīdēta un kauta."*

Paulis Lazda

Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja fonda padomes priekšsēdis

Nozīmīgs jaunieguvums

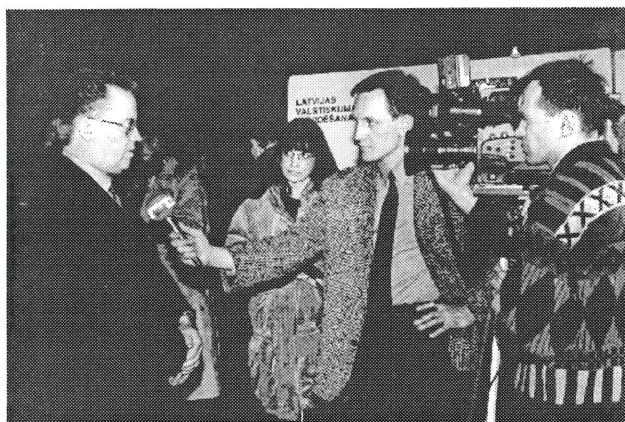
5. martā Okupācijas muzejā ieradās Latvijas Valsts Prezidents Guntis Ulmanis, lai uzticētu muzejam dokumentus, ko savukārt viņam atdeva Krievijas premjerministrs Viktors Černomirdins Baltijas jūras valstu padomes sanāksmē šī gada 23. janvārī Rīgā. Dokumenti ir ar lielu vēsturisku nozīmi – Latvijas Valsts Prezidenta Kārļa Ulmaņa pēdējās fotogrāfijas un izziņa, ko arestētajam prezidentam izsniedza pasa Vietā.

Pēc preses konferences Ulmaņa kungs tikās ar muzeja darbiniekiem, lai runātu par muzeja nākotni un tā darbības paplašināšanu. Viņš uzsvēra muzeja lielo lomu Latvijas sabiedrības un viesu informēšanā par nesenā vēsturi.

Šobrīd dokumentu oriģināli redzami muzeja izstādē.

Attēlā Valsts Prezidents Guntis Ulmanis tikšanās reizē ar muzeja darbiniekiem un preses pārstāvjiem.

Attēlā Valsts Prezidents Guntis Ulmanis žurnālistu ielokā.

Mūsu viesi

Šoziem pie mums ciemojās Lietuvas Genocīda un pretestības pētījumu centra darbinieki Arvydas Anušauskas, Rytas Narvydas, Eugenijus Peikšenis un Vida Zamalyte. Pētnieciskajam centram ir pakļauts Genocīda upuru /KGB/ muzejs un pētnieciskais departaments, pats centrs pakļaujas Saeimam. Lietuvā šīs organizācijas baula daudz lielāku sabiedrības un valsts pārvaldes uzmanību nekā ar genocīda pētīšanu un atklāšanu saistītās organizācijas Latvijā.

Bija ieradušies arī pārstāvji no Igaunijas Nacionālā muzeja. Viņiem vēl nav ekspozīcijas par okupācijas tēmu. Tikšanās ar tuvākajiem kaimiņiem iepriecināja - mūsu kopējā pagātnē liek daudzas lietas darīt kopīgi arī tagadnē.

Latvijas un Lietuvas muzeju darbinieki pēc Okupācijas muzeja apskatīšanas. Pirmajā rindā no kreisās: Taiga Kokneviča, Anda Līce, Vida Zamalyte, Anna Zoldnere. Otrajā rindā: Rytas Narvydas, Arvydas Anušauskas, Eugenijus Peikšenis, Matīss Kotts.

Vai Latvija bija okupēta?*

Pēdējā laikā daudzi lieto vārdu „okupācija“, vienkārši pieņemot, ka šis jēdziens visiem ir skaidrs un saprotams. Daudzi cilvēki ir pilnīgi pārliecināti, ka Latvija piecdesmit vienu gadu bija okupēta. Bet tomēr ir tādi, kuri pieminot PSRS konstitūcijas tautu pašnoteikšanās garantijas un Latvijas PSR ārējās valstiskuma pazīmes - karogu, himnu, konstitūciju, valsts varas iestādes, prasīs: „Kāda tur bija okupācija?“ Citi, galvenokārt gados jaunāki cilvēki, kuriem nav personīgu atmiņu par kara laika šausmām un pēckara represijām, pievienosies šai domai teikdam: „Tie vienkārši bija citi valsts un sabiedriskās dzīves apstākļi. Es nekādu okupāciju neatceros....“ Uzreiz izrādās, ka jēdziena „okupācija“ paskaidrojums ir sarežģītāks, nekā pirmāt likās.

Kas tad īsti ir okupācija? Gorbačova laikmeta „Latviešu valodas vārdnīca“ definēja okupāciju kā „ citas valsts teritorijas ieņemšanu ar bruņotajiem spēkiem, neiegūstot suverēnu varu šajā valstī.¹ Tieši šīs definīcijas otrā daļa par suverenitāti ir ļoti svarīga, jo ar to atšķiras okupētā valsts no cita veida iekarojuma.

Suverenitāte vai valstiskā brīvība un neatkarība, ko okupācijas karaspēks nav spējis iegūt, ir gan juridiska un diplomātiska, gan psiholoģiska. Juridisko suverenitāti nosaka starptautiskas attiecības ar citām valstīm - vai tās atzīst kādu valsti par brīvu un neatkarīgu, vai nē. Turpretī psiholoģiskā suverenitāte valstī piemīt tās iedzīvotājiem, kuri pretojas okupantu mēģinājumam atņemt viņiem šo brīvību un neatkarību.

Pamats Latvijas juridiskajai suverenitātei ir 1920. g. 11. augusta miera līgums starp jaundibināto, jaunizcīnīto Latvijas valsti un Padomju Krieviju. Tas ir pirmsāk starptautiskais dokuments, kurā tika diplomātiski atzītas Latvijas tautas tiesības uz patstāvīgu dzimteni. Tad *de jure* atzina citas valstis, pēc tam Latvija kā pilntiesīga daļībniece iestājās Tautu savienībā un darbojās starptautiskajā līmenī pasaules valstu saimē. Kad padomju karaspēks 1940. gadā Latviju ar varu pievienoja PSRS, rietumu lielvalstis šo aneksiju diplomātiski neatzina līdz pat Padomju Savienības sabrukumam. Vašingtonā, Londonā un citur ilgus gadus turpināja darboties Latvijas brīvvalsts pārstāvniecības, kaut gan Latvija pati atradās nebrīvē. Tātad - PSRS nekad neieguvu juridiski suverēno varu Latvijā.

Atbrīvošanās karš - Brīvības cīņas - no 1918. līdz 1920. gadam lika pamatu Latvijas psiholoģiskajai suverenitātei. Cīņas rūdīta, tauta pārliecinājās, ka neatkarīga nacionāla valsts labāk aizstāvēs vijas intereses nekā citi tolaik piedāvātie politiskie varianti. Patriotiskā audzināšana prezidenta Kārļa Ulmaņa autoritārā režīma laikos iedvesa šo domu arī nākamajai paaudzei. Rezultāts bija tautas pretošanās visām trim okupācijām 1940.-1991., sākot ar spontānām pretošanās kustībām Baigajā gadā, turpinot ar meža brāļu darbību un civiliedzīvotāju

¹ Latviešu valodas vārdnīca / Atb. red. D. Guļevska. — R.: Avots, 1987. — 553. lpp.

pasīvo pretestību pret svešām varām, līdz pat disidentu protestiem septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados. Arī tie, kuri bēga uz ārzemēm, savās mītņu zemēs nemītīgi aģitēja, lai to politiķi un trimdinieki paši neaizmirstu, ka Latvija ir okupēta valsts. PSRS neiegua arī psiholoģisko suverenitāti Latvijā, jo liela daļa starpkaru Latvijas iedzīvotāju un to pēcteču nekad neatzina par taisnīgu Latvijas vardarbīgo iekļaušanu Padomē Savienībā.

Okupācijas muzeja ekspozīcijā uzsvars ir likts uz okupantu neveiksmi pārvarēt Latvijas tautas garīgo pretestību, jo bez tautas apziņas, ka tās valsts ir okupēta, citu valstu diplomātiskā attieksme pret cietušo zemi ir maznozīmīga. Tādā gadījumā vairs nav okupācijas, bet ir kaut kas pavisam cits - tā ir iekarošana un pievienošana, jo galu galā iebrucējs ir paspējis iegūt faktisku suverēnu varu valstī.

Mūsu sabiedrībā šodien ir cilvēki, kas prasa, vai patiešām Latvija bija okupēta. Šis fakts norāda uz to, cik maz ir pietrūcis padomju varai, lai pilnīgi sagrābtu psiholoģisko suverenitāti Latvijā . . .

Metjū Kotts
vēsturnieks, OM darbinieks

*Šo rakstu izvairījās publicēt Latvijas prese

Daži vārdi par OMF administratoru

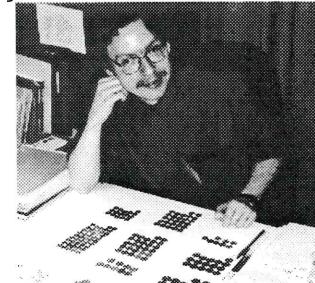
Pēc tam, kad pabeidzu savas vēstures studijas dzimtajā Kanādā, atbraucu uz senču tēvzemi, lai izpildītu savu pilsonisko pienākumu dienēt Latvijas armijā. Tomēr pēc ekspertīzes slēdziena es neatbilstu Nacionālo bruņoto spēku augstajām prasībām sliktās redzes dēļ. Sāku meklēt citu veidu, lai kalpotu atjaunotajai Latvijai, jo biju nolēmis pavadīt ilgāku laiku te pirms iestāšanās maģistratūrā.

Man pilnīgi nejauši laimējās uzzināt, ka Okupācijas muzejam ir vajadzīgs administrators. Nākamajā dienā, iesniedzot savu pieteikumu uz šo darba vietu, atkal satiku OMF valdes priekšsēdi Gundegu Micheli, kura atcerējās mani kā Garezera Vasaras vidusskolas skolnieku pirms nedaudziem gadiem. Vēlāk darba intervijā es izteicu savu vēlmi strādāt Okupācijas muzejā, jo uzskatu par nenovērtējami nozīmīgu to, ko šis muzejs dara Latvijas nesenās vēstures labā. Laikam patika mana pārliecība un entuziasms, jo septembra vidū mani pieņēma darbā.

Sešus mēnešus šajā uzticētajā amatā esmu centies veiksmīgi atrisināt muzeja ilgstošas ar ugunsdrošību un biroja tehniku saistītās problēmas, kā arī strādāju pie muzeja reklāmas un grāmatu galda.

Ar lielu prieku iesaistos visādos muzeja pasākumos, bet jūtu sevišķi lielu gandarījumu pēc tam, kad esmu pavadījis ārzemju viesus pa muzeju. Patiešām ticu, ka katrs ārzemnieks, kas ir apskatījis Okupācijas muzeja ekspozīciju, turpmāk kļūst Latvijas draugs.

Kad muzeja vadība piedāvāja man administratora vietu, es sapratu - tā būs tikai uz kādu laiku. Par to es toreiz īpaši neuztraucos, jo kaut kad gribētos atsākt savas vēstures studijas. Tagad, pēc pusgada, laikam tomēr negribu vairs aiziet no šī muzeja. Tāpēc nolēmu iestāties maģistratūrā Latvijas Universitātē un turpināt strādāt Okupācijas muzejā citā amatā.

Administratoram ir daudz pienākumu. Viens no tiem ir arī ziedoju mu kastes atvēršana un naudas saskaitīšana. Attēlā Matīss Kotts un ziedoju mu kastes satus

Metjū (Matīss) Kotts
OM administrators

No Viesu grāmatas

„Jā, arī trimda ir okupācijas seka un der būt te pieminēta, kā tagad tas ir.“

„Paldies par stāstījumu, par redzēto un par iespēju pašiem aktīvi darboties.“

„Šī ir vieta, kurā gribas atgriezties atkal un atkal.“

O, Austrālij!

Tā izsaucās daudzi, uzzinājuši, ka braucu uz turieni. Pēc atgriešanās man jautāja: „Nu pasaki pāris vārdos, kāda tā bija.“ Pāris vārdos - liela, saulaina, laipna. Patiesībā es redzēju pavisam nelielu tās daļu - trijstūri Sidneja - Adelaide - Melburna- Sidneja. Tā kā biju 46. Kultūras dienu viešņa, tad izdevās satikties ar ļoti daudziem tautiešiem arī no citām vietām. Man bija divi uzdevumi - stāstīt par Okupācijas muzeja darbu un savā dzīvē piedzīvotām represijām, kā arī dalīties literārajā vākumā. Priekšlasījumi Sidnejā, Adelaidē un Melburnā pulcināja daudz klausītāju, jo Austrālijas latvieši tomēr nesaņem par Latviju tik plašu informāciju kā Eiropā izkaisītie. Es piedalījos arī 3x3 nometnē un vasaras vidusskolā Dzintaros. Bija tik daudz ko saīdzināt un par to domāt.

Mūsu atšķirīgi veidojušās pieredzes neapšaubāmi ir noteikušas arī atšķirīgu skatījumu uz pasauli, uzvedību un raksturu. Sašķeltās tautas daļas pusgadsimtu ir dzīvojušas pilnīgi atšķirīgu dzīvi, katram zaram nu ir sava vēsture, savas kultūras bagātības un savas spilgtas personības. Esot projām no Latvijas, ieraugi, cik bagāta tā būtu varējusi kļūt, netraucēti ejot savu gaitu. Gan Latvijā dzīvojušie, gan pasaulē izklīdušie savu identitāti ir bijuši spiesti uzturēt citu kultūru ciešā klātbūtnē. Taču kopējais ir un paliek - Latvija. Te krustojas mūsu pieredzes un treji laiki. Latvijā atgriežas citās pasaules malās uzrakstītās grāmatas, pieredze, uz Okupācijas muzeju no Austrālijas ceļo ziedoņumi, atmiņas, eksponāti, laba vēlējumi. Atgriežas arī cilvēki. Ilgie prombūtnes gadi vecākai paaudzei ir atnēmuši veselību, spēku, uzņēmību, daudzi Latviju spēj skatīt tikai atmiņās un domās.

Man daudz jautāja par Okupācijas muzeju - nākotnes iecerēm, Latvijas sabiedrības atsaucību, krievu attieksmi, valdības atbalstu, arī par kaislībām ap muzeja ēku, par represēto dzīves apstākļiem. Mājās pārvedu ne tikai ziedoņumus, bet arī solījumus visādi muzeju atbalstīt.

Tikai tuvumā var ieraudzīt traģēdijas, kas skar arī materiāli nodrošinātus cilvēkus. Vecajiem Austrālijā ļoti sāp latvietības zudums jaunajos. „Latvietība maksā dārgi“, dzirdēju ne vienu vien reizi sakām. Gan tiešā, gan pārnestā nozīmē kopt latvietību visus šos gadus nav bijis nedz viegli, nedz lēti, tomēr atšķirībā no Austrumos mītošajiem latviešiem Austrālijā to bija iespējams darīt.

Austrālijā es nejutos kā no citas planētas ieradusies - tautiešu sirsniņa, ieinteresētība un līdzi dzīvošana viesa pārliecību - mēs spējam izdarīt daudz, ja vien gribam. Mēs patiešām esam tik lieli, cik liela ir mūsu griba.

Anda Līce

OMF videoliecības Lielbritānijā

Apkopoti materiāli par OMF videoprojekta darbu divās ekspedīcijās divu mēnešu garumā Lielbritānijā. Projekts īstenojis, pateicoties DVF Korbijas nodalas un Lielbritānijas Daugavas Vanadžu materiālajam atbalstam. Darba galvenais mērķis bija pierakstīt to latviešu dzīvesstāstus, kuri save cienījamā vecuma un veselības dēļ nevar un nevarēs ierasties Latvijā.

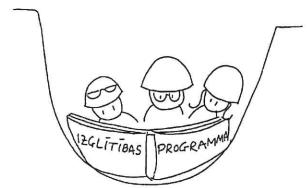
Skarbie un traģiskie stāsti liecina - trimdā dzīvo tautieši, kuri 1940./41. gadā bija aktīvi cīnītāji pret padomju režīmu. Daudzi bija nokļuvuši „čekas tvērienos“, bet PSRS - Vācijas kara sākums tos paglāba no nāves. Smeldzošas sajūtas mani pārņēma, filmējot veco ļaužu aprūpes mītnēs „Almēlijā“, „Mūsmājās“, „Straumēnos“, „Rovfanta“. Šo namu iemītnieku smeldze par zaudēto Dzimteni kopā ar rūgtajām asarām sarit rokā paslēptā mutautā.

Viens no šī ceļa gājējiem Pēteris Brizovskis zaudējis visu: Dzimteni, tēva mājas skaistajā Gaizinkalna pakājē, radus, kara laukā smagi ievainots, palicis ar vienu aci, šodien jau gandrīz akls. Pēteris muzejam uzticēja visdārgāko - mātes vienīgo vēstuli, kura rakstīta 2. februārī 1947. gadā no Latvijas PSR un brīnumainā kārtā bija izlauzusies caur „dzelzs priekškaram“. P. Brizovskis nevēlas, ka pēc viņa aiziešanas mūžības cejos, kāds to iemestu papīru savākšanas konteinerā.

Videoierakstos savas atmiņas stāstīja 50 cilvēki, pavisam 180 stundas. Uz Latviju kopumā atvestas 1475 arhīva vienības, no kurām 600 ir oriģinālfotogrāfijas.

Paldies Latvijas - Anglijas sabiedrībai „Latour - Europa“, kura Okupācijas muzeja arhīvam vēlētos materiālus nogādāja Latvijā bez atlīdzības (kā ziedoņumu). Latviešu saime Lielbritānijā bagātīgi rūpējusies par savas nesenās vēstures aktīvu apzināšanu.

Andrejs Feldmanis
OM videoprojekta vadītājs

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

Okupācijas muzeja Izglītības programma (IP) turpina pagājušā gadā uzsāktu darbību ar

- skolotāju semināriem un skolēnu nodarbībām muzejā;
- "Otrām otrdienām muzejā" un citām vispārizglītojošām programmām;
- LF atbalstīto projektu - izstādi "Izpostītā zeme: Zvārdes pagasta iznīcināšana un atkopšanās" un Sorosa fonda-Latvija un DV atbalstīto projektu - mācību līdzekli "Latvijas vēstures dokumentu izlase skolām 1939-1991" izdošanu.

Skolotāju semināra "Padomju deportācijas" dalībnieki pie Okupācijas muzeja eksponāta – deportāciju vagonu – Torņakalna stacijā. Par izvešanas apstākļiem stāsta nacionālais partizāns, bij. ieslodzītais, Vladislavs Priževoitīs.

MEKLĒJAM ZVĀRDENIEKUS!

Ar Latviešu fonda atbalstu Okupācijas muzeja Izglītības programma veido ceļojošu skati, kas parādīs Zvārdes pagasta likteni kā vienu no okupācijas laika sekām. Attēlos, dokumentos, atmiņu stāstījumos un piemiņietās parādīsim, kāds Zvārdes pagasts bija pirms okupācijas un pēc kaļadarbības, kāds tas ir tagad pēc poligona likvidēšanas un kāds tas cer būt nākotnē. Skati augusta mēnesī vispirms izstādīsim muzejā, pēc tam tā ceļos uz vairākām Latvijas skolām, kur tai pievienosies skolu pašu projekti par padomju armijas nodarījumiem vai citām okupācijas laika atstātām sekām tuvākajā apkārtnē. Beigās skate nonāks Zvārdes pagasta Striķu skolā, kur veidojas Zvārdes pagasta muzejs.

Patlaban norit materiālu vākšanas un pētniecības darbs. Materiālu vākšanā jau iesaistīti tagadējie un bijušie zvārdenieki, arī bijušie zvārdenieki trimdā, it sevišķi radniecīgās Kārkļu un Upmaņu dzimtas ASV. Taču muzejam svarīgi apzināt un iegūt arī citu zvārdenieku rīcībā esošos materiālus. Labprāt pieņemsim gan oriģinālus, ja īpašnieki gatavi tos nodot mūsu rīcībā, gan arī kopijas (skat. 10. lpp). Noder viss, kas saistās ar Zvārdi līdz 1950-to gadu sākumam, bet it sevišķi no neatkarības laika un pirmajiem okupācijas gadiem, līdz pat kāja beigām. Noder fotogrāfijas no ēkām, kādas tās bija, ģimeņu foto, piemiņietiņas, pat tādi sīkumi kā pārtikas kartījas no vācu laikiem, evakuācijas pavēles, piemiņietas no bēgļu gaitām. Tikpat svarīgas ir rakstveida vai lentē ierunātās liecības un atmiņas.

Zvārdes skatei domātie materiāli jānogādā muzejā līdz 1. jūnijam. Jūlijā beigās un augustā muzejā gaidām pašus zvārdeniekus:

Piektdien, 31. jūlijā – skates atklāšana

**Sestdien, 1. augustā – Zvārdenieku diena muzejā
Trešdien, 5. augustā – muzeja rīkota ekskursija uz Zvārdes pagastu muzeja darbinieku un vietējo Zvārdes pagasta zinīgu cilvēku pavadībā.**

Visi, kas vēlas sanemt tuvāku informāciju, lūgti rakstīt uz muzeja adresi ar atzīmi "Zvārde".

SKAUTI MUZEJĀ

Svētdien, 15. martā muzejā viesojās Jaunatnes Kristīgās Savienības 155. skautu vienība ar 3 vadītājiem un 15 skautiem un mazskautiem. Pirms muzeja apskates, IP telpās skautu pašu rīkotajā svītīgā aktā solījumu parakstīja 2 skauti (zēns un meitene no Rojas!) un 4 mazskauti. IP darbinieks Valters Nollendorfs stāstīja par skautu dzīvi bēgļu nometnēs Vācijā un iepazīstināja ar tā laika skautu žurnālu "Ugunskurs". Priecājāmies par gados jauno, uzņēmīgo vienības vadītāju Nilu Klintu (fotogrāfijā 3. rindā pirmais kreisajā pusē) un pārējiem jaunajiem vadītājiem.

Cienījamie Okupācijas muzeja atbalstītāji!

Pateicamies T.Zeltīnam, A.Bikai, R.Plātei, E.Upītim, D.Cekulinai, P.Zālītim, V.Rūtenbergam un citiem labvējiem, kas atsaucās uz IP līgumu ziedot darbam ar skolotājiem un skolēniem vajadzīgas grāmatas un citus materiālus. Jūsu atsaucības iedrošināti, turpinām savu sarakstu:

- Freivalds, O. *Latviešu kaļavīru traģēdija Zviedrijā*. Imanta, 1956.
- Aizupe, R. *Sešpadsmīt gadi Sibīrijā.-ALTA*, 1974;
- Rūtiņa U. "Dear God, I wanted to live", un spānu (?) valodā;
- Švābe, A. *Latvju enciklopēdija*. 1. izd. 3 sējumi. Stokholmā, Trīs Zvaigznes, 1950-55. vai 2. izd. burtnīcās
- Ielīformāta Padomju Savienības karte;
- DP nometņu laika informatīvas fotogrāfijas un citi dokumenti, kas palīdzētu uzskatāmi mācīt par šo laiku (skat. dokumentu aprakstu 10. lpp.)
- Karulis, K. sast. *Latviešu valodas vārdnīca A-Ž* Riga, Avots, 1987.
- *Sinonīmu vārdnīca*.

Izglītības programma. Telefons +371-7211030.

SKOLĒNU NODARBĪBAS

Okupācijas muzejs cenšas uzņemt visas skolēnu grupas, kas vēlas iepazīties ar muzeju. Muzeja apmeklējumi ir vērtīgāki, ja skolēni tiem iepriekš sagatavojušies un grupas iepriekš pieteiktas. Izglītības programmas darbinieki ir sākuši sadalīt Latvijas pēdējo 50 gadu vēsturi tematiskās nodarbībās, katra ap 1 ½ līdz 2 stundas gara.

5. klasei (arī 6.-8. klasei)	
Deportācijas	
Bēgļu laivas uz Vāciju un Zviedriju (1944-1945)	
9. klasei	
Latvijas neatkarības zaudēšana	
Pirmais padomju okupācijas gads	
Deportācijas	
Vācu okupācija	
Bēgļu gaitas uz Vāciju un Zviedriju (1944-1945)	
Pēckara gadi	
Trimda – latvieši pasaulē	
12. klasei	
Latvijas neatkarības zaudēšana	
Pirmais padomju okupācijas gads	
Deportācijas	
Vācu okupācija	
Bēgļu gaitas uz Vāciju un Zviedriju (1944-45)	
Pretošanās svešām varām	
Pēckara gadi	
Trimda – latvieši pasaulē	
Pavasarī – Vispārējs pārskats par Latvijas vēsturi 1939-1982. (gatavojoties eksāmenam).	

- piedāvājam arī integrētas nodarbības: vēsture un civilzinības, vēsture un literatūra, vēsture un ētika;
- iespējamas nodarbības krievu un angļu valodā.

SKOLOTĀJU SEMINĀRI

Muzejs vēlas sagādāt iespējas skolotājiem piedalīties semināros, daļēji sedzot izdevumus. Šajā pavasarī uz pašu skolotāju pieprasījumu izveidojām pirmos tematiskos vienas dienas seminārus *Padomju deportācijas* (4. februārī, ar atkārtojumu 24. martā) un *Trimda un pasaules latvieši* (22. aprīlī). Katrā seminārā uzņemam 25 daļniekus – 4. februārā seminārā mūs pārsteidza nepieteikti turpat 40! – un sedzam ar semināru saistītos daļnieku izdevumus no Izglītības programmai ienākušajiem mērķziedojujiem. Turpinam piedāvāt arī vispārējos seminārus, kas skolotājus iepazīstina ar muzeju un Izglītības programmas darbību, kā arī īsākas iepazīšanās programmas rajonu vēstures skolotāju metodiskajām apvienībām.

No 1997. gada 1. septembra līdz 1998. gada 10. aprīlim:

Ar ceļa naudu atbalstītas 20 skolas
Tajās – 508 skolēni. Summa kopā – Ls 1055,52

SKOLĒNU APMEKLĒJUMI MUZEJĀ IP IETVAROS no 1997. gada 1. septembra līdz 1998. gada 10. aprīlim

Datums	Skola	Skolēni	Klase
02.09.97.	Rīgas 85. vidusskola	18	9
18.09.97.	Mālpils vidusskola	14	12
06.10.97.	Kārku pamatskola	14	9
14.10.97.	Carnikavas paīgskola	14	
14.10.97.	Galgaukas pamatskola (2 grupas)	50	5-9
15.10.97.	Kalna pamatskola	26	4-9
16.10.97.	Rīgas 90. vidusskola	6	12
17.10.97.	Remtes pamatskola	10	6
02.11.97.	Rudbāržu pamatskola	18	6-9
05.11.97.	Aknīstes vidusskola (2 grupas)	30	8,9,12
06.11.97.	Kārsavas vidusskola	15	10-12
05.11.97.	Kandavas internātskola (2 grupas)	49	8,11
11.11.97.	Rīgas 85. vidusskola	25	7
11.11.97.	Rīgas Angļu ģimnāzija	15	12
12.11.97.	Cesvaines vidusskola	19	7,10,11
12.11.97.	12. arovidusskola (2 grupas)	40	1.k.
14.11.97.	Jūrmalas Alternatīvā skola	19	4-6
18.11.97.	Jaunpils vidusskola (2 grupas)	35	9
24.11.97.	Rīgas 1. ģimnāzija	12	11
26.11.97.	Jelgavas internātskola	15	12
26.11.97.	Plavīnu ģimnāzija	15	12
26.11.97.	Korģenes pamatskola	40	6-9
27.11.97.	Vilķenes pamatskola	15	9
02.12.97.	Rīgas Tehniskā koledža	20	12
03.12.97.	Ciblas vidusskola	15	12
11.12.97.	Kandavas tehnikums	24	
11.12.97.	Slokas pamatskola (2 grupas)	35	5-9
12.12.97.	International School (2 grupas)	29	4-11
23.01.98.	Vaiņodes speciālā skola	10	8
27.01.98.	Bauskas 1. vidusskola	25	7
29.01.98.	Zasulauka arovidusskola	15	
01.02.98.	Rīgas skautu grupa	44	
04.02.98.	Ērgļu vidusskola	18	10
12.02.98.	Rīgas 65. vidusskola (2 grupas)	32	5
16.02.98.	Rīgas 3. speciālā skola (2 grupas)	38	
16.02.98.	Rīgas 2. pag. dienais skola	4	9
17.02.98.	Zemgales vidusskola	24	9
18.02.98.	Rīgas sanatorijsinternātskola	14	8
18.02.98.	Vecbebru lauksaimniecības tehnikums	20	
23.02.98.	Rīgas kristīgā skola (2 grupas)	30	9
24.02.98.	Olaines 1.vidusskola	21	9
24.02.98.	Mārupes skola	25	6
24.02.98.	Kandavas lauksaim. skola (2 grupas)	28	
25.02.98.	Ogres 1.vidusskola	15	10,11
25.02.98.	Varakļānu vidusskola	28	9
25.02.98.	Rīgas 47. vidusskola	8	9
26.02.98.	Strīķu pamatskola	13	5-9
26.02.98.	Varakļānu vidusskola (2 grupas)	34	8
27.02.98.	Prieķuļu vidusskola	15	5-9
27.02.98.	Turaidas pamatskola	12	9
27.02.98.	Strazdumuižas vājredzīgo skola	8	11
27.02.98.	Ogres 1.vidusskola	17	9
02.03.98.	Mežinieku pamatskola	16	9
02.03.98.	Ogres 2. vidusskola	20	9
04.03.98.	Umurgas pamatskola (2 grupas)	47	5-9
06.03.98.	Bauskas 1. vidusskola (2 grupas)	25	6
10.03.98.	Rīgas Krievu ģimnāzija	8	9
11.03.98.	Rīgas dajāmata pamatskola	15	9
13.03.98.	IM Ugunsdrošības dienesta skola	4	3.k.
13.03.98.	Bauskas 1. vidusskola (3 grupas)	72	9
15.03.98.	155. skautu vienība	15	
16.03.98.	Rīgas Doma kora skola	7	9
17.03.98.	IM Ugunsdrošības dienesta skola	10	3.k.
18.03.98.	Alūksnes ģimnāzija	11	10-12
18.03.98.	Rīgas 2.Pag.darbā dienais skola	15	9
18.03.98.	Rīgas 1. ģimnāzija	20	12
19.03.98.	Majoru pamatskola	28	9
20.03.98.	Zvejniekiemciemā vidusskola (3 grupas)	78	9
25.03.98.	Rīgas jūrskola	14	4.k.
25.03.98.	13. arovidusskola	15	1.k.
26.03.98.	Tehniskā koledža	15	12
31.03.98.	Jelgavas internātskola	15	11
01.04.98.	Aglonas ģimnāzija	10	12
01.04.98.	Vecbebru lauksaimniecības tehnikums	23	3.k.
02.04.98.	Smārdes vidusskola (2 grupas)	27	9
03.04.98.	Mārkalnes pamatskola (2 grupas)	46	4-9
06.04.98.	Ogres 2. vidusskola	24	9
06.04.98.	Rīgas 90. vidusskola	26	8
07.04.98.	Rīgas 95. vidusskola (2 grupas)	30	9
08.04.98.	Ogres 2. vidusskola	20	9
08.04.98.	Rīgas 88. vidusskola	26	9
09.04.98.	Liepnas internātskola	21	9
09.04.98.	Daugavpils Ekoškola	20	8-9
Kopā: 104 skolēnu grupas,			
1858			

Sirsni gi pateicamies visiem, kas atbalstījuši muzeja Izglītības programmu gan finansiāli, gan ar materiāliem un savām zināšanām, gan ar savu ieinteresētību un uzticēšanos mūsu darbam!

Muzeja ikdiena

Ar Aizsardzības ministriju uz vienu gadu ir pagarināts muzeja telpu īres līgums. Par turpmāko ēkas likteni vēl nekas nav zināms. Lai uzlabotu darba apstākļus muzeja pirmajā stāvā iekārtojām vēl vienu nelielu telpu diviem darbiniekiem.

1997. gada beigās Ugunsdrošības inspektors konstatēja, ka savā laikā muzejā ierīkotā ugunsdzēsības sistēma ir neapmierinošā stāvoklī un ir pilnībā nomaināma. Tas arī tika izdarīts. Tagad ir ierīkota automātiska signalizācija, tas gan iecirta pamatīgu robu mūsu budžetā, jo izmaksāja turpat 10 000 latu no šā gada valsts budžeta piešķirtajiem 18 000 latiem. Pārējā piešķiruma daļa aizies ēkas apgaismošanai un apsildīšanai, remošai.

Pašlaik top Okupācijas muzeja ceļvedis latviešu un vācu valodā. Tā sagatavošanu uzņemējis V. Nollendorfs. Ceļveža izdošanai Meklenburgas Priekšpomerānijas valdība ir atvēlējusi 50 000 vācu marku.

Kopš sākuši darboties divi lielie projekti - Izglītības programma un Videoprojekts, muzejā daudz biežāk notiek dažādi sarīkojumi. Tradicionāli ir mēneša otro otrdienu vakari, kas ievelkas krietni vēlu, jo ir taču satīti lieli un smagi atmiņu kamoli. Tā ir arī iespēja dalīties gaišajā un labajā.

Muzeja sarīkojumi, svētku un piemiņas dienas

18. novembrī muzejs rīkoja atvērto durvju dienu, kurā apmeklētāju skaits sniedzās pāri 340. Bija iespējams noskatīties A. Feldmaņa sagatavotos videoierakstus un noklausīties V. Nollendorfa 1983. gadā sagatavoto trimdas autoru dzejas kompozīciju „Dzejā viju Latviju“.

25. novembrī interesentus pulcināja pirmās brīvvalsts prezidenta Kārļa Ulmaņa dēla Andreja Veinberga simtgadei veltīts sarīkojums. Tamāra Stūris-Veinberga, A. Veinberga krustmeita, stāstīja savas atmiņas un uzdāvināja muzejam fotogrāfijas no personīgā arhīva un avīzes „Latvijas Zeme“ komplektu ar tajā nodrukāto Paula Putniņa lugu „Kā sapanā...“ Sarīkojums piesaistīja daudzu interesentu uzmanību.

Attēlā Kārļa Ulmaņa dēla krustmeita Tamāra Stūris – Veinberga stāsta senus notikumus.

24. martā Tautas sēru dienai, 25. martam, veltītajā dziesmu un dzejas vakarā „Tavas rokas“ bija iespējams noklausīties Olgas Dukovskas, Lūcijas Sāgumežas-Nāgeles, Visvalža Aivara, Georga Latiševa, Egīla Skudras, Jāņa Zāles lasījumā viņu dažādos represiju gados rakstītos dzejoļus, kā arī Andra Bērza un Konstantīna Rozenberga dzejoļus Andas Līces lasījumā. Dzejoļos bija divas galvenās tēmas –Latvija un māte.

Izsūtījumā un ieslodzījumā rakstītā dzeja mijās ar tur dziedātajām dziesmām, ko sarīkojuma dalībnieki dziedāja Laimoņa Ādamsona akordeona pavadījumā.

Sarīkojumā piedalījās ap 140 klausītāju. Vakars ieilga pie klātā kafijas galda, kam cienastu dāvināja Čikāgā dzīvojošā Ruta Jostsone.

Dzeju lasa Lūcija Sāgumeža – Nāgele.

Sarīkojums bija kuplji apmeklēts. Brīvi palika tikai daži krēsls...

Izglītības programmas "Otrās otrdienas"

Otrdien, 11. novembrī „Pāri jūrai“ - ar savām atmiņām par 1944. gada rudenī un ziemu Kurzemē un bēgļu laivām uz Zviedriju dalījās viens no LCP pārvedējiem, Laimonis Pētersons, un viena no viņa pārvestajām, toreiz 18-gadīgā Aina Muchka-Kalniņa. Dagnija Staško aicināja klātesošos sev līdz iztēlē iesēsties 17 pēdu garā atklātā zvejnieku laivā, lai 1944. gada 11. novembrī, vācu krasta sardzes un vēlāk padomju robežsargu apšaudīti, pēc divdesmit stundām vētrā un slapjdraņķī nonāktu Slites ostā, Gotlandes salā.

Otrdien, 9. decembrī „Nacionālā pretošanās kustība KOLA (Kaujas organizācija Latvijas atbrīvošanai) 1940.-1941. gadā“. Piedalījās bijušais "kolietis" Harijs Veiss no Saldus ar kundzi Irmini Veisu, kas jau vairākus gadus vāc ziņas un dokumentāciju vairāk nekā 80 apcietināto un represēto "koliešu" likteņiem, kā arī pūlās apzināt viņu radiniekus visā pasaulē. Programmu papildināja Saldus skolotājs Uldis Fridrihsons ar paša komponētām dziesmām un Saldus muzeja izstāde par KOLA, bija skatāma muzejā no 9. līdz 20. decembrim.

No labās Aina Muchka-Kalniņa, Laimonis Pētersons un Zaiga Vasariņa, kura kā maza meitene laivā pārbēga uz Zviedriju.

No kreisās :Harijs Veiss un Irmīna Veisa

Otrdien, 13. janvārī „Pieejas okupācijas laika vēsturei“. Vēsturnieka Andreja Plakana (Aiovas universitāte, ASV) pārdomas par dažādiem ar okupāciju saistītiem jēdzieniem, piemēram, aneksiju, inkorporāciju un kolonizāciju.

Otrdien, 10. februārī „Baltiešu karavīru drāma Zviedrijā“. Bijušā leģionāra Valentīna Silamiķeļa aculiecinieka stāsts par leģionāru nokļūšanu Zviedrijā, caur Bornholmu vai tieši uz Gotlandi, karavīru internēšanu un Zviedrijas tā laika valdības traģisko rīcību, izdodot baltiešu karavīrus Padomju varai 1946. gada 25. janvārī.

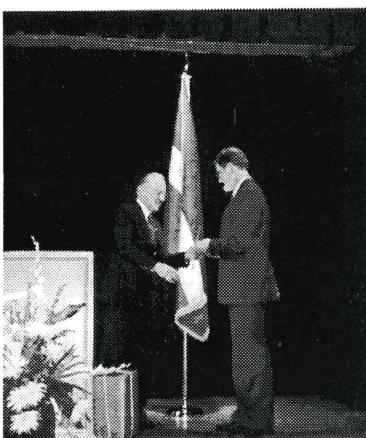
Otrdien, 10. martā „Latviešu jaunatnes nacionālā cīņa 1940.-1950“. Piedalījās cīņas dalībnieki no Bauskas vidusskolas, Jelgavas Hercoga Pētera ģimnāzijas un Latvijas Universitātes.

Vērtīgi dāvinājumi

Mūsu labvēļi atrod visādus veidus kā atbalstīt muzeja darbu.

18. novembra aktā OMF padomes priekšsēdis Paulis Lazda saņēma Linkolnas Daugavas Vanagu ziedoju muzejam un projekcijas aparātu izglītības darbam.

7. janvārī Vija Muzikante dāvināja muzejam tik nepieciešamo fotoaparātu LS 1000 vērtībā. Vija un Ivars Muzikanti ir Latvijā atgriezušies no Austrālijas uz patstāvīgu dzīvi. Abi jau piecus gadus darbojas padomē un ir valdes locekļi. Interesanti ir atzīmēt, ka viņu ziedoju bija pats pirmsais, kad OMF tikai veidojās.

Attēlā no kreisās pusēs: Ārijs Liepiņš pasniedz Paulim Lazdam Linkolnas Daugavas Vanagu ziedoju un projekcijas aparātu.

Attēlā pirmajā rindā Vija Muzikante un Andrejs Feldmanis, aiz viņiem Gundega Michele un Paulis Lazda.

Jaunieguvumi

Jaunieguvumu plūsma atgādina strautu - nemītīgi un it kā nemanāmi no visdažādākajām Latvijas un pasaules malām tie papildina muzeja krājumus. Aprakstīt visus nemaz nav iespējams, tādēļ šoreiz tikai par neparastākajiem.

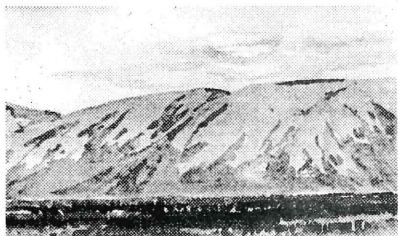
1941. gadā izsūtītais **Egīls Skudra** atgriezās Latvijā kā bārenis. Tad viņu iesauca padomju armijā, no kurās viņš bēga. Kara tribunāls 1953. gadā viņu notiesāja uz nāvi, bet nāves sodu aizstāja ar 25 gadiem nebrīvē. Viņa „pārkāpumi” - dzimtenes nodevība, terora akta mēģinājums, kontrrevolucionāra aģitācija un propaganda. Pārbaudījumi nav spējuši salauzt šajā vīrā pretestības garu, arī sūkstīšanās un sevis žēlošana viņam sveša. Būt garīgi brīvam viņam palīdzējuši daudzi pasaules gara milži, kurus atdzejojot, viņš ir smēlies spēku arī saviem dzejoļiem. Pēc visa, kas dzīvē bijis, viņš atzīst: „Tu, kas dvēselē tiks smagi ievainots,/ Laimīgs vēl, ja spēj ko citam dot,/ Sevī pārdegušā tvanu neizdalot...“ Dzejoļu oriģinālus Egīls Skudra dāvināja Okupācijas muzejam.

Zigurda Tomsona portretu ar eļļas krāsām uz kājauta gleznojis kāds nezināms mākslinieks no ieslodzīto vidus Permas apgabalā Ugleuraļskā. Z. Tomsons dienēja latviešu legionā. Pēc kapitulācijas nonāca Norijskā, bet pēc atgriešanās Latvijā 1952. gadā viņu apcietināja. Kara tribunāls viņam piesprieda 25 gadus ieslodzījumā. Uz kāju auta - sejas nospiedums, uz sejas - laika iegravētās zīmes...

Alda Mastiņa muzejam atdeva savas mātes Almas Biezās /dzim. Zālītes/ 1930. gadā darināto tautastērpu. Tā bija viena no nedaudzajām 1949. gada izsūtīšanas dienā līdzī paņemtajām lietām. Septiņus gadus to saudzīgi glabāja uz Tomskas apgabala Parabelas rajonu izsūtītā ģimene. No tiem gadiem saglabājušās arī Aldai Mastiņai slimnīcā nogrieztās bizes. Matu nogriešana bija vienīgais paņēmiens, ko padomju medīki lietoja, lai ierobežotu utu vairošanos slimnieku matos. Meitene rūgti raudājusi, jo utis viņai nav bijušas.

„Jauno Derību“ un izšūtu svētbildīti - **Emīlijas Marijas Menģeles** dārgās un brīnumainā kārtā saglabātās svētlietas muzejam atdeva viņas meita Henrija Elste. Par partizānu atbalstīšanu E. M. Menģele no 1945. gada līdz 1957. gadam atradās Čeļabinskas apgabala Taišetas nometnēs Spaskas nometnē Karagandā un nometinājumā Kokčetavas apgabala. „Jaunā Derība“ ir dāvana iesvētību dienā 1922. gadā. Svētbildīte ir Kijevas mūķēju dāvana.

H. Mangolda akvarelis "Norijskas ainava."
skatoties, esmu raudājusi, jo iedomāju, kā no Litenes izvestie latviešu virsnieki tur tika pazemoti, badināti, nodarbināti un viens otrs līdz nāvei nomocīts. ...Tā nu es viņus dāvinu tai iestādei, kura sevišķi jaunajai paaudzei atklāj komunisma nežēlību, visas tās pārestības, izdarītas mūsu tautai un kura brīdina no traģēdijas atkārtošanās."

H. Mangolda Norijskā uzgleznotie 7 akvareļi uz Latviju ir atcelojuši no Brazīlijas. 1973. gadā Zigrīda Gintere ieradās Latvijā, lai apciemotu savu no Sibīrijas pārnākušo tēvu, LKOK pulkvezleitnantu Alfrēdu Platais. Viņi ar H. Mangoldu bija ciešanu ceļa līdzgaitnieki. Z. Gintere atceras: „Un Mangolda kungs man jautāja, vai man būtu drosme izvest viņa Norijskas akvareļus. Ar trīcošu sirdi teicu jā. Un man laimējās; manu koferi netaisīja vajā un es akvareļus aizvedu uz Brazīliju. Uz tiem

Muzejs visus saņemtos materiālus reģistrē un par tiem izsniedz ūpašu pieņemšanas aktu. Iespējams materiālus nodot muzejam pastāvīgā lietošanā vai arī uz nosacītu laiku. Svarīgi materiālus identificēt, pievienojot katram dokumentam vai priekšmetam: (1) norādi, vai dokuments ir oriģināls vai kopija, vai priekšmets ir oriģināls vai atdarinājums; (2) ūpašnieka vārdu un adresi; (3) priekšmeta vai dokumenta vēsturi – no kā un kad tas iegūts; (4) ja iespējams, priekšmeta vai dokumenta datumu, vietu un/vai cita veida raksturojumu, kas palīdz noteikt tā vēsturisko izcelšanos un specifiku; (5) fotogrāfijām, cik iespējams, tajās redzamo vietu un priekšmetu aprakstus un cilvēku vārdus, kā arī vietu, datumu vai vismaz aptuvenu uzņemšanas laiku; (6) skanu vai videolentē ierunātām atmiņām – ūsu rakstveida satura aprakstu. Materiāli sūtāmi vai nododami:

Latvijas okupācijas muzejs, Strēlnieku laukums 1, Rīga LV-1050. Telefons: +371-7212715

E-pasts: <omf@latnet.lv>

OMF budžets 1998. gadam (latos)

		Paredzēts 1997.gadā	Izdots 1997.gadā	Paredzēts 1998.gadā
1.	Algās un nodokļi	27 250	24 461	34 000
2.	Birojs, pasts	3 000	5 476	6 500
3.	Fondu krātuve (Arhīvs)	3 000	3 623	4 000
4.	Sabiedrības reklamēšana (reklāma)	1 000	2 419	4 500
5.	Izstādes iekārtas	6 000	5 451	5 500
6.	Saimniecība	1 500	3 026	3 000
7.	Eksponāti	6 500	2 694	3 000
8.	Biblioteka	1 000	720	1 000
9.	Ceļa izdevumi	1 500	722	1 500
10.	Publīkācijas	4 500	4 000	4 000
11.	Izglītības programma	2 000	2 480	5 000
12.	Grāmatu galds	500	1860	500
13.	Rezerve	2 500	1 254	0
14.	Padomes izdevumi (ceļa nauda)	0	0	3 000
15.	Dažādi	1 000	1 687	2 500
	Kopā (latos)	61 250	59 873	78 000

Grāmatu veltes

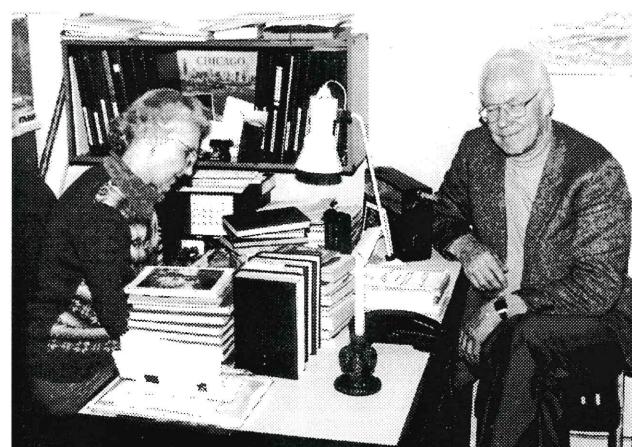
Katrā Apkārtrakstā esam pateikušies grāmatu dāvinātājiem. Arī laikaposmā starp ceturto un piekto Apkārtrakstu Okupācijas muzeja bibliotēkai atkārtoti grāmatas ir dāvinājuši Skaidrīte Lāce, Rūsiņš Albertiņš, Verners Rūtenbergs, Noldis Millers u.c.

Pēc rūpīgas iepazīšanās ar Okupācijas muzeju 1997. gadā, Zviedrijas latviete Māra Trēde muzeja bibliotēkai uzdāvināja savas mirušās mātes Līvielas Vītolīnas bibliotēku. Ar to viņa izpildīja mātes vēlēšanos uzdāvināt grāmatu krājumu kādai nozīmīgai izglītības iestādei Latvijā. Par tādu Trēdes kundze atzina Okupācijas muzeju, kur nāk cilvēki, kam ir interese par Latvijas okupāciju un pasaulē izklīdinātajiem latviešiem. Pati Trēdes kundze ir skolotāja Gēteborgā un ļoti vēlas palīdzēt Latvijai. Norunājām, ka viņa vēl brauks uz Latviju – Okupācijas muzejam trūkst darba rokas...

Bibliotēka ir pārdomāti vākta. Tajā galvenokārt ir trimdas izdevumi – grāmatas par Latvijas vēsturi, kultūru, vārdnīcas, enciklopēdijas, iesieti žurnāli, latviešu periodikas bibliogrāfija.

Attēlā no kreisās: Matīss Kotts, Māra Trēde, Brigita Radziņa.
Fonā 25 banānu kastes ar grāmatām.

Attēlā krājumu glabātāja Brigita Radziņa, kas reģistrē dāvinātās grāmatas, un Noldis Millers.

Paldies ziedotājiem

Pagājušā gada otrajā pusgadā esam saņēmuši ziedojuimus gandrīz no visām valstīm, kur mīt latvieši, dažādās valūtās. Tādēļ par salīdzinošo valūtu izvēlēta Latvijas valsts valūta – lati. Iekavās, atbilstoši maiņas kursam – Amerikas dolāri. Esam saņēmuši ziedojuimus vispārējām Okupācijas muzeja vajadzībām, kas ir pamatā plānojot gadskārtēju OMF budžetu, gan mērķa ziedojuimus – Izglītības programmai, skolēnu ceļa naudai u.c. Ziedojuumi ir arī ar novēlējumiem – jubilejas veltes par labu Okupācijas muzejam, piemiņas ziedojuumi. Piemiņas ziedojuumi ir divos sarakstos – lai godinātu aizgājēja vārdu un lai ziedojumu ierindotu ziedojuuma lieluma grupās. Šoreiz sarakstu sāksim ar ziedojumos pieminētajiem aizgājēju vārdiem.

Piemiņas ziedojuumi

1997. gada 2. pusgads

Aizvesto Lāčplēšu pieminai - Lāčplēša Kara Ordeņa Kavalieru biedrība

Jura Alberta pieminai - Ilmars Kalniņš

Vectēva A. Asara, Sibīrijā, pieminai - Dagnāra Baštiks

Voldemāra Bekera pieminai - Gunārs un Rūta Beķeris

Edgara Bītes pieminai - Dagnija Bīte

Alīses Bērziņas pieminai - Michael un Susan Sonnenberg

Helēnas Blijas pieminai - Ērika Blijas

A. Brakovskas pieminai - Viesturs un Vaira Paegle

Brastiņa pieminai - Marģers un Māra Grīns

Lūcijas un Pētera Cirsīši pieminai - Lidiņa Pētersons

Friča un Jāņa Garozas pieminai - Ilmārs Krasts

Hermīnes Gobiņas pieminai - Voldemārs Gobiņš ar ģimeni

Hugo Graubīna pieminai - Artis Strēlis

Liepājas novada vecākā, agronoma Ernesta Rūdolfa Gulbja pieminai - Elza Gulbis

Kārla Jansona Jaunārāja, Rīgas prefekta, pieminai - Dzintra J. Dungan, Kārlis Jaunārājs

Emīla E. Jirgensona pieminai - Elizabete Jirgensons-Swenson, Gwen Swenson-Hale,

Jenn Swenson-Bregman, Kaarin Swenson-Blasi

Vīla Jātnieka pieminai - Vaira Pelēkis-Christopher

Elvīras Karlsons pieminai - Margita Zeps

Jāna Klavīna pieminai - Nāves sods Astrachaņa - Aina Poilovs

Dr. Valentīna Kores pieminai - Gunnar K. Vanags

Ausekļa un Līvījas Krauksts pieminai - George Juris Mangulis

Otomāra Krūmina un Aleksandra Silīna pieminai - Jānis un Minjona Kļaviņš

Dēla Jāņa Lapīna pieminai - Jānis un Elza Lapiņš

Dr. Viktora Lāča pieminai - Augsts un Vera Birnbaums, Valija Garais, Margote Lucs,

Māra Murphy, Artūrs Tramdauchs, G. Zands, L. Zobs

Mārtīna Lēģera pieminai - Biruta un Augsts Grasis

Marijas Mednis pieminai - Maija Wolf

Olgas Mežraups pieminai - Olita un Juris Valainis

Aleksandra Nagla pieminai - Eduards un Paulīne Vallens

Krustītēja Hermana Nodieva pieminai, kurš mira mocekļā nāvē pie Amūras upes - Aira Lielzuika

Aleksandra Ontuzāna pieminai - Zenta un Jānis Ziedonis

Andreja un Elizabetes Paunīš pieminai - Zenta Fridmanis

Viestura Pavouskis pieminai - Jānis Aivars Pelēkis

Jāna Penča pieminai - Jānis un Daina Lucs

Voldemāra un Elvīras Pētersons pieminai - Grietiņa Young

Pētersonu ģimenes pieminai - Žanis un Tekla Kristbergs

Kārla un Karlīnas Priedes pieminai - Antra Priede Berger

Eduarda Ramīna pieminai - Inese un Arnolds Kaneps

Ernesta un Annas Rangu pieminai - Laimons Sudmalis

Kurta Salas pieminai - Vilis Karitons

Jāņa Selgas pieminai - Mirdza Selga

Pētera Svecha pieminai - Prof. Ilga B. Švechs, Ph.D.

Alberta Upesjozupa, Sibīrijā, pieminai - Krišs Ore

Aloīzija Vaivoda pieminai - Ilze V. Koch

Rūdolfa Vīlipa pieminai - Arvīds un Ārija Timermanis

Tēva Jāņa Vītolīna pieminai - Vītauts R. Vītolīņš

Leģionāra Viktora Zākoviča pieminai - Gvido Zākovičs ar ģimeni

Lielā Zīga pieminai - Sigurds Bremanis

Joe un Valerie Young pieminai - Grietiņa Young

1997. gada 2. pusgada ziedotāju saraksts
Ziedojuuma reģistrešanas datums Rīgas vai PBLA birojā Vašingtonā
no 1997. gada 1.jūlija līdz 31.decembrim.

Vislielākie ziedojuumi no Ls 2500 (≈ USD 4250)

Alfreds un Milda Rimša.

Latviešu fonds,
Latviskā Mantojuma fonds,
Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība (PBLA),
Sidnejas Latviešu biedrība.

No Ls 500 līdz Ls 2499 (≈ USD 850–4250)

Biruta un Augsts Grasis, Olgerts un Laima V. Kirsteins, Jānis un Daina Lucs, Vigo Rauda, Dr. Sigrida Renigere, Rita Romanovska, Aivars Slucis, Prof. Ilga B. Švechs, Ph.D., Juris un Olita Valainis.

Austrālijas latvieši, Čikāgas Latviešu draudžu sadarbības kopa, Daugavas Vanagu apvienība Milvokos, Daugavas Vanagu valde Austrālijā, Ģenerāla Kārla Gopera Fonds, Indianapoles Latviešu organizāciju padome, Jānis un Millie Kāvužu fonds, Klīvlandes latviešu biedrība, Latviešu ev. luterāņu baznīca Amerikā (LELBA), Latviešu ev. luterāņu Kristus draudze, Zviedrijas Latviešu centrālā padome.

No Ls 250 līdz Ls 499 (≈ USD 425–850)

Augsts un Vera Birnbaums, Ērika Blija, Alfrēds un Herta Braufelds, S. Fromholds, Voldemārs Gobiņš ar ģimeni, Gunta Golts, Ilmars Kalniņš, Gunārs A. Klipsons, Elvīra Palava kundze, Konrads Riekstiņš, Uldis un Rita Sēja, Grietiņa Young.

Daugavas Vanadžu Brisbanes kopa, Daugavas Vanagu fonda Donkasteras nodaļa Anglijā, Daugavas Vanagu fonda Halifaksas nodaļa, Daugavas Vanagu Pertas nodaļa, Korporāciju kopa Minnesotā, Latviešu biedrība Kalamazū, Latviešu Dzelzskrusta Kavalieru Savienība, Linkolnas latviešu ev. luterāņu draudze, Latviešu Klīvlandes kredītsabiedrība, Lāčplēša Kara Ordeņa Kavalieru (LKOK) biedrība, Lettgallias Čikāgas kopa, Oregonas latviešu ev. luterāņu draudze, Studenšu korporāciju kopa Portlandē, Studenšu korporācija Minesotā, Viskonsinas Latviešu kredītsabiedrības M.D.V. kopa.

No Ls 50 līdz Ls 249 (≈ USD 85–425)

Agita E. Abens, Ausma Acworth, Ilga un Laimonis Andersons, Paulis Atvars, Ruta un Edvīns Auzenbergs, Ēriks Āboltiņš, Edmunds Āboltiņš, Brigita Balaram, Alfreds Balodis, Dr. Vija A. Bauer-Lindbergs, Gunārs un Rūta Bekēris, Māra un Vitauts Beldavs, Aija Blumfelds, Džilda Brača, Sigurds Bremanis, Jānis un Aleksandra Cigusis, Vilma Didrichsons, Dr. Ilga K. Dinbergs, Dzintra J. Dungan, Tālivaldis Dzenis, Edgars un Rasma Elferts, Rasma Ence, Fēlikss Ērmanis, Zenta Fridmanis, Arthur S. un Joan G. Gaffin, Modris un Valija Galenieks, Indulis un Zigrīda Ginteri, Janis un Dace Gramatins, Elza Gulbis, Gunta Ģiga, Gunta Harvey, Dr. Carl Haywood, Jānis un Olga Immermanis, Gunārs P. Jakobsons, Visvaldis Janavs, Vilma un Ansis Jansons, Kārlis Jaunarājs, Alfrēds Jurēvics, Vita un Uldis Kākulis, Jānis un Minjona Klaviņš, Ilmārs Krasts, Žanis un Tekla Kristbergs, Beate N. Kukainis, Andris un Dagnija Lācis, Herberts un Ingrīda Lediņš, Roberts Lidums, Leons Liepa, Roberts Lietaps, Voldemars Lucans, George Juris Mangulis, Harijs Markevics, L. H. Meija, Manfreds Munters, Līga Muriņa Gēmute, Mirdza Livija Oskalns, Prāv. Alberts un Gārija Ozols, Vaira Pelēķis-Christopher, Aija Pelshe, Prof. Dr. Jānis Peniķis, Juris un Rita Petričeki, Zigrīda Pikols, Marģers Pinnis, Alfreds Pladars, Mārtiņš un Christy Počs, Alberts un Vera Pravs, Andris Pēters, Baiba Rosenkranz, Elza Rudzītis, Melita Skalbergs, Valdemārs Skudra, Skaidrite Sobolev, Laimonis Sproģis ar ģimeni, Ojārs Staks, John D. Strautnieks, Laura Strautzels,

Turpinājums nākošajā lappusē.

Laimons Sudmalis, Juris un Maija Šlesers, Dailons un Irina Štavvers, Velta Šulcs, Voldemārs Trofimovs, Juris Ukstiņš, Juris un Ilze Upatnieks, Eduards un Paulīne Vallens, Ilga Vītolīņš, Maija Wolf, Gvido Zakovičs ar ģimeni, Žanis un Roze Zariņš, Juris Zebergs, Teodors Zeltiņš, Margita Zeps, Manfrēds Zichmanis, Zenta un Jānis Ziedonis.

Colorado Springa latv. ev. lut. draudzes Dāmu komiteja, Daugavas Vanagu apvienība Filadelfijā, Daugavas Vanagu apvienība Floridā, Daugavas Vanagu apvienība Ziemeļrietumos, Daugavas Vanagu Britu Kolumbijas nodaļa Kanādā, Daugavas Vanagu fonda Boltonas nodaļa, Daugavas Vanagu fonda Notinghamas nodaļa, Daugavas Vanagu Hamburgas nodaļa, Dienvidkalifornijas latviešu biedrība, Filadelfijas pensionāru kopa, *Fraternitas Metropolitana* Ārpus Latvijas kopa, Indianapoles Latviešu sabiedriskā centra padome, Indianas Latviešu katoļu biedrība, Indianas Latviešu pensionāru biedrība, Klīvlandes apvienotā ev. lut. draudzes Dāmu komiteja, Klīvlandes Latviešu pensionāru apvienība, Korporācijas kopas *Dzintra* un *Tālavija* Minnesotā, Latviešu ev. lut. apvienotā draudze Kalamazū, Latviešu Nacionālā apvienība Kanādā (Albertā), Londonas latvieši Kanādā, Nujorkas Latviešu ev. lut. draudze, Pertas Korporāciju kopa, Seatlas Latviešu ev. lut. draudze, Seatlas Latviešu ev. lut. draudzes Dāmu komiteja, Sidnejas Latviešu biedrības Dāmu kopa, Skenektedijas ev. lut. draudze, St. Pētersburgas latviešu ev. lut. draudze, St. Pētersburgas (Floridā) Latviešu biedrība, Viskonsinas Korporāciju kopa, Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrība.

Līdz Ls 49 (~ USD 85)

Biruta Adamsons, Aivars Aistars, Ernests Akerbergs, Daina D. Apple, Inese Auziņa Smita, Raimunds Auziņš, Arnolds Avotiņš, Rūdolfs Āboļiņš, Irene Balks, Nora Balode, Dagmāra Baštiks, Vilnis un Maija Baumanis, Rudolfs un Milda Berzins, Jānis un Livija Bičevskis, Elmārs Bilkis, Mirdza Birznieks, Dagnija Bite, Imants Bitners, Raimunds Blums, Elmārs Bole, Mirdza un J. Brempelis, Andrejs Brošs, M. Brūniņa, Edmunds un Grizelda Bunkse, Velta Burton, Aivars Celmiņš, Aida Ceriņš, Ilona Cherry, Aleksandrs Cīrulis, Voldemārs Dadzis, Fricis un Irēne Danga, Jānis un Skaidrīte Daukšs, Ingrida Davis, Kārlis Dinbergs, A. Diprofio, Sergejs Dombrovskis, Jānis Donis, Rita Drone, Tatjana Druvins, Mirdza Eglītis, Osvalds Eglītis, Alvis un Līvija Eikstremiņš, Gunārs Ejups, Irene Erdmanis, John un Rasma Finlayson, Elfa O. Foldi, Ausma un Maigonis Gabliks, Edvīns Indulis Gabliks, John E. Galējs, Valija Garais, Jānis Gedrovics, Līga Gonzalez, Ruta un Kārlis Granti, Dāvids Graube, Marģers un Māra Grīns, Andrejs un Gunta Grīslis, Adonija Hoyt, Gaida Ieviņa, Maija un Imants Ikstrums, Georgs Ivanovs, Andrejs Jansons, Valentins un Ausma Jaunkalnietis, Elizabete Jurgensons-Swenson, Juris un Rūta Jurisons, Ojārs Jurjāns, Elmārs Kalnaraups, Uldis un Skaidrīte Kalnīns, Velta Kalnīja, Kārlis Kalnīņš, Inese un Arnolds Kaņeps, Vilis Karitons, Lily Karklins, Gunars Kilpe, Aleksis un Elvīra Kleinhofs, Pēteris Klāviņš, Ilze V. Koch, Edvīns un Maiga Krams, Pēteris Krādziņš, Valdis Krādziņš ar ģimeni, Haralds un Ārija Krieviņš, Vita Kristovska, Aivars Kuplis, Janis un Ilga Kurmiņš, Skaidrīte Kušķis Arvīds Kūliņš, Jānis Ladusāns, Elizabete Lapainis, Jānis un Elza Lapiņš, Dainis Lazda, Modra Leifroks, Aina Liden, Aira Lielzuika, Austra Liepa, Roberts un Aina Liziņš, Margote Luks, Arvīds Lūsis, Dr. Vidvuds un Aija Medenis, Daina L. Mednis, George Merz, Juris Mežinskis, Eugenia Mētra, Brigita Michelsons, Jānis un Austra Miezis, Antonia Millers, Māra Murphy, Jānis Neimanis, Agate Nesaule, Andrejs Olte, Krišs Ore, Juris un Silvia Orle, Izabella un Alberts Osītis, Andris un Māra Padegs, Viesturs un Vaira Paegle, Mirdza Pampova, Aija van Patten, Jānis Aivars Pelēķis, Lidiņa Pētersons, Imants un Veronica Pikols, Ruta Plostiņš, Aina Poilovs, Antra Priede Berger, Raimunds J. un Vilma Prūsis, Ervīns Ramanis, Anna E. Reinis, Māra C. Reynolds, Silvija Richters, Kārlis un Astrīda Robežnieks, Gerda Roze, Edvards Rubāns, Daina Rudzis, Arnolds Rudzītis, Inta Rūtiņa-Adamoviča, Harijs Saukants, Roberts Seisums, Mirdza Selga, Dr. Guna Simon, Anda Simonovska, Miervaldis Sipīņš, Danuta Skirmants, Elga Smildziņa, Ilmars un Irena Smiltiņi, Rasma Sockis, Michael un Susan Sonnenberg, Elga Stalte Mitošky, Ivars un Dace Steinblūms, Liene Straumanis Sorenson, Sarmīte Straupenieks, Inta un Vilnis Strazds, Artis Strēlis, Jānis Strēlnieks, Kaarin Swenson-Blasi, Jenn Swenson-Bregman, Gwen Swenson-Hale, Austra Šēmele, Danuta Škirmants.

Turpinājums nākošajā lappusē

Uldis un Ilze Šmidchens, Janīna Šmits, Rita Šrama, Vera un Ludmila Šteinbergs, Alfrēds Štrauss, Elza Taurins, Jānis un Anita Tērauds, Arvīds un Ārija Timermanis, Artūrs Tramdoch, Vanda Regīna un Jānis Treimanis, Jānis Tuparens, Tālvaris Turaids, Jakob Tuvikene, Valentīne Ugāre, Edvīns Upītis, Visvaldis un Gaida Valkovski, Aivars Vallis, Gunnar K. Vanags, Vitalis Varpsalitis, Vitauts un Margita Vasers, Jānis un Biruta Vaskis, Dr. Juris un Māra Viķsnīš, Elza Vītiņš, Vitauts R. Vītolīš, Milda E. Vītols, Aleksandrs un Elizabete Vittands, Agnes M. Weber, Vija A. Wurstner, G. Zands, Elza Zants, Walter M. Zālīte, Inta M. Zelenka, Līga Ziemelis Slam, Lidija Zitmane, L. Zobs, J. un Biruta Zommers, Ervīns Zurells, Alfreds un Rasma Zvirbulis, Vēsma Žigurs.

Aijovas tautiešu anonīmi ziedoju, Demoinas tautiešu anonīms ziedoju, Dienvidamerikas Latviešu biedrība un Konsulāts, Kanādas Latviešu katoju apvienība, Latviešu Nacionālā apvienība Kanādā, Lielbritānijas Karaliskā Aizsardzības ministrijas koledža, Nujorkas Latviešu ev. lūt. draudzes Ziemeļu novada Dāmu komiteja, Oregonas Latviešu biedrība, Vilimantikas draudzes dāmu komiteja.

Jubilejas veltes – Okupācijas muzejam

Olgerta Kirsteins 85 gadu jubilejas velte - Olgerts un Laima V. Kirsteins, Agris Ābols, Inese Ābols, Egils Ābols ar ģimeni, Eriks Ābols, Anda un Johnny Albrecht, Zigurds Celcherts ar ģimeni, Fanija Celmalnieks, Ernestīne Ciemīņš, Indris Livija Eidemanis, Hermīne Kalniņš, Marija Kirsis, Jānis Pricins, Dzintra Pikans, Hermīne Rusmanis, Vija un Roberts Severin ar ģimeni, Anna un Pēteris Subers, Kevin Smith, Olga Veide.

Olatas un Jura Valaiņu 50 gadu kāzu jubilejas velte - draugu sazedots, Olita un Juris Valainis, Modris un Valija Galenieks.

**Paldies arī tiem,
kas atstāja savu artavu muzeja ziedoju kastē!**

Sarakstus sastādīja Daina Ozoliņa

Atvainojamies, ja sarakstā ir gadījusies kāda kļūda. Laipni lūdzam uz to norādīt – būsim priecīgi izlabot.

No Viesu grāmatas

„Ja es šo vietu nebūtu redzējusi un lasījusi, es nebūtu tik lepna par to, kas es esmu.”

Okupācijas muzeja fondam, c/o PBLA-OMF, 400 Hurley Ave., Rockville, MD 20850-3121, USA vai Strēlnieku laukumā 1, Rīga, LV-1050, Latvija	
☐ Pievienoju ziedoju	
(čeku rakstāmi PBLA - Occupation Museum Fund vai Rīgā, Unibankas Rīdzenes filiāle, kods 310101598, OMF latu konta Nr. 02 400 700 517, USD - 02-000 756 006)	
☐ Piesaku gadskārtēju ziedoju	
☐ Pievienoju pirmo maksājumu, lūdzu sūtiet man gadskārtēju atgādinājumu. ☐ Vēlos uzzināt par iespējām novēlēt Okupācijas muzejam īpašumu Latvijā. ☐ Vēlos uzzināt par iespēju atstāt Okupācijas muzejam testamentāru novēlējumu. ☐ Savu ziedoju novēlu (vārds, uzvārds) piemiņai. ☐ Vēlos uzzināt par iespējām palīdzēt muzeja darbā.	
Vārds, uzvārds:	
Adrese	
Telefons/fakss	
Paraksts:	Datums:

Grāmata turpina ceļu pie lasītājiem

Ceļu pie lasītājiem turpina Benitas Plezeres-Eglītes grāmata „Ar bērna acīm“. Par to liela pateicība tiem, kas aizved plašajā pasaulē kaut dažus grāmatas eksemplārus. Esam 500 grāmatas nosūtījuši uz Ziemeļameriku, kur to izplata Verners Rūtenbergs. Latvijas skolas ir saņēmušas šīs grāmatas brošēto variantu, kas ir OMF un grāmatu apgāda “Preses nams” dāvana Latvijas skolēniem. Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas rīkotajā konkursā „Skaistākā grāmata 97“ šī grāmata ieguva 3. vietu un diplomu. 25. martā grāmatas brošēto variantu dāvinājām politiski represētajām personām, kas tajā dienā pulcējās Okupācijas muzejā.

Grāmatas palīdzējuši izplatīt

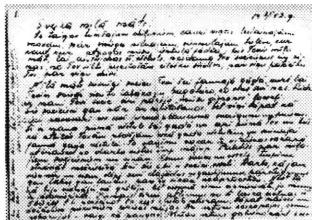
Ruta Birzule, Ruta Grants, Gundega Feldmane-Zāns, Ruta Jostsons, Imants Kalniņš, Gundega Michele, Vija Miezītis, Ansis Muižnieks, Leopolds Ozoliņš, Gunta Pakalns, Vaira Pelēķis-Christopher, Biruta Petrapša, Verners Rūtenbergs, Ilze Schwartz-Knezinskis, Uldis Sēja, Māra Skulte, Zigfrīds Zadvinskis, Dzidra Ziedonis, Ivars Zušēvics un citi.

Paldies!

Apkārtraksts Nr. 5, 1998. gada aprīlis. Rīga.

Apkārtraksts iznāk divas reizes gadā.

Apkārtraksta vinjetē izmantots Jāņa Sniedzes rakstītās vēstules fragments audžumātei Alīnei Sniedzei no izsūtījuma Tomskas rajonā 1953. gadā.

Tekstus rakstīja un iesūtītos materiālus sakārtoja Anda Līce.

Ievērotas iesniegto manuskriptu Latvijas un ārzemju latviešu rakstības atšķirības.

Annas Zoldneres makets.

Fotografēja Andrejs E. Feldmanis, Ārijs Liepiņš, Gundega Michele, Aivars Reinholds un Dagnija Staško.

Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja fonds (OMF)

Strēlnieku laukums Nr. 1

Riga, LV - 1050

Telefoni: OMF birojs 7 212 715, Izglītības programma 7-211-030

E - pasts: omf@latnet.lv

Kupona aizpildītāju ievērībai

Ziedotāju vārdus ierakstām sarakstā tā, kā to norādījuši paši ziedotāji.